

SAURET GUERRERO, TERESA: *Bernardo Ferrándiz Bádenes (Valencia, 1835 / Málaga, 1885) y el eclecticismo pictórico del siglo XIX.*- Málaga, Benedicto Editores, 1996.- 307 p., 152 il. b/n, 44 il. color (30 x 21 cm.).

Documentada monografia sobre aquest pintor vuitcentista valencià que s'establí a Màlaga, després de passar uns set anys a París, on entraria en l'òrbita dels principals marxants d'art, i assoliria un èxit extraordinari amb la seva famosa pintura de *El tribunal de les Aigues de València el 1800*, pintat el 1864 i conservat al museu de Belles Arts de Bordeus.

Plantejat com un estudi del tot positivista, la part dedicada a l'evolució biogràfica del pintor està concebuda com una llarga cronologia estructurada damunt dades concretes molt sovint de primera mà, ampliades o no amb més informacions, cosa que facilita la consulta d'aspectes detallats de la vida de Ferrándiz.

A la segona part s'aborda l'estudi estilístic de la seva obra i la seva reacció amb el context artístic a València, Madrid, París i Màlaga, llocs on Ferrándiz treballà, i l'autora —membre corresponent de la nostra Acadèmia— en lloc d'enamorar-se acríticament del personatge, com és freqüent en certs treballs monogràfics, s'enfronta a la figura de l'artista amb un cert distanciament, i no deixa de posar de relleu, per exemple, que el biografiat perseguí sobre tot un camí de comercialitat, que el portà a una ubicació estètica prop de la pintura *pompier* francesa del moment. Tanmateix, dins aquesta filiació, la Dra. Sauret subratlla, dins de tot, una voluntat d'independència en la postura de Ferrándiz, que té per resultat un art —segons ella— absolutament personal, però sempre dins les coordenades de la pintura de consum, i en la línia de l'eclectisme.

Tanca el llibre un inici de catàleg raonat de l'obra del pintor, que reuneix prop de cent-vint peces, que quan s'han pogut localitzar hi són reproduïdes. Aquestes se solen enriquir amb una àmplia fitxa que inclou una completa bibliografia de cada pintura.

Prop d'una quinzena de pàgines més de bibliografia clouen aquest volum, ben presentat, però amb unes rares llicències tipogràfiques: el cos de la lletra, per exemple, varia segons les pàgines, i una freqüent alternança entre rodona i negreta o entre una caixa d'una o de dues columnes, no s'acaba de saber a què respon.

En definitiva és una obra que corona el coneixement de la figura de Ferrándiz, fins ara estudiada parcialment en treballs anteriors per la mateixa autora o per Carmen Gracia. Ve a sumar-se a la moderna tendència a estudiar a fons el segle XIX, època complexíssima, densa i molt rica en noms; època cabdal de la història de l'art i també de la història social de l'art, que gràcies a treballs com aquest —i com bastants més que han aparegut els darrers temps— ja està deixant de ser el desert crític, poblat només d'aproximacions tertuliesques, que era fa només una vintena d'anys.

FRANCESC FONTBONA